

Hvordan bygge forbedringskompetanse?

Fra utdanningene og helt ut i helse og omsorgstjenestene -

Denne parallellen :

- En liten innledning om samfunnsoppdraget
- Klok, en invitasjon om kvalitetsforbedring til legestudenter
- Psykiatrisk klinikk ved Haukeland Universitetssykehus bygger kompetanse gjennom hele systemet
- Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester(USHT) på Agder bygger kompetanse sammen med sykehus og inn i kommunene.
- Alle innleggene vil invitere dere til å drøfte det dere kan bruke og gi tilbakemeldinger på presentasjonene om forbedring

Meld. St. 9

(2023–2024)

Melding til Stortinget

Nasjonal helse- og samhandlingsplan 2024–2027

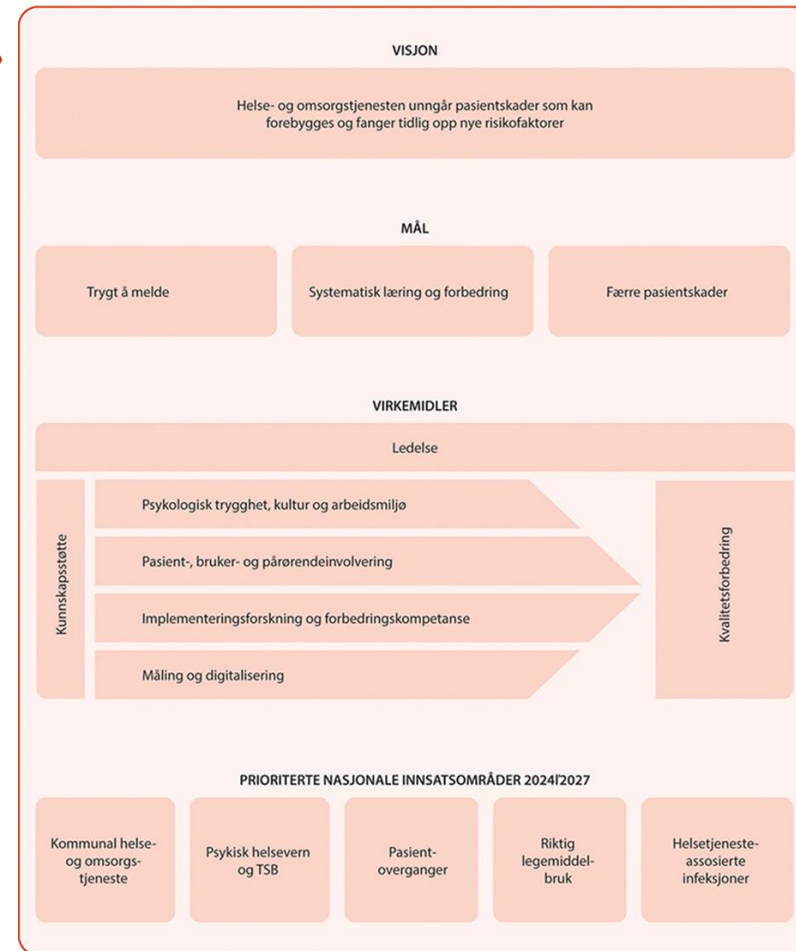
Vår felles helsetjeneste

Kap 6:

En kunnskapsbasert og godt ledet tjeneste med god kvalitet og pasient- og brukersikkerhet

Nasjonalt faglig rammeverk for bedre pasient- og brukersikkerhet

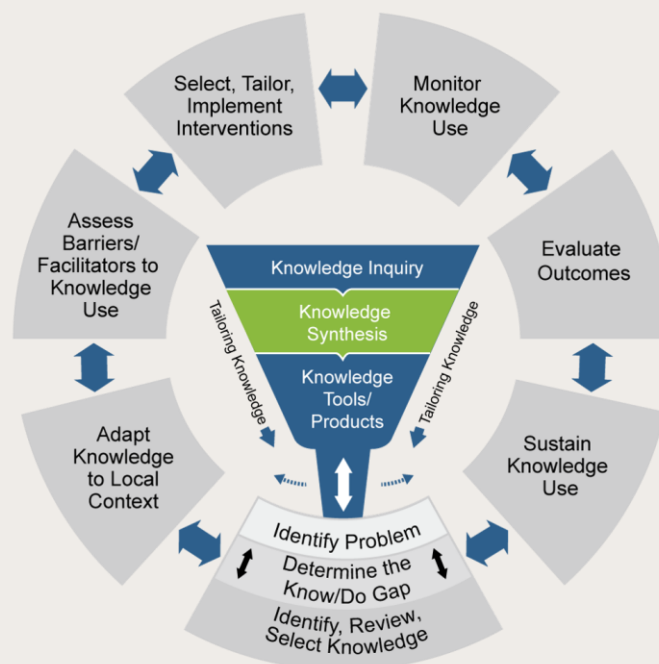

Kombinasjonen av tre tilnærminger

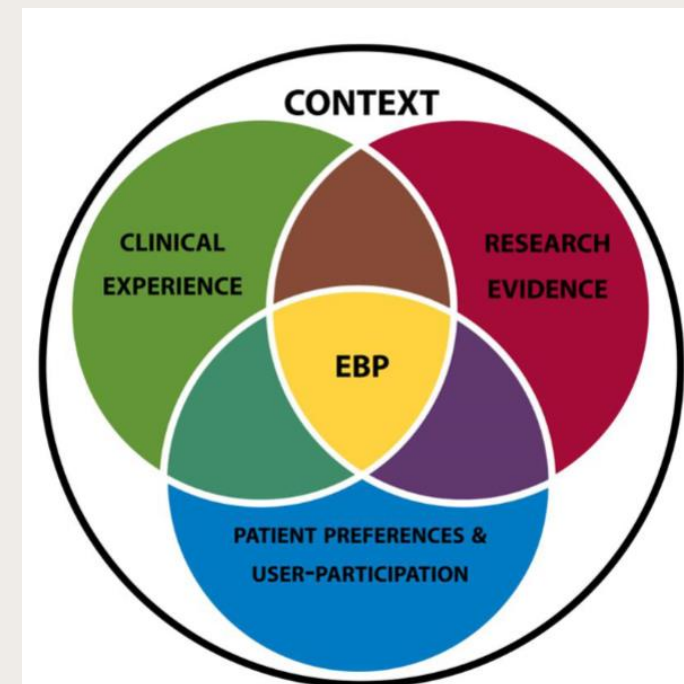
Quality improvement (QI)

Knowledge translation (KT)

Evidence-based practice (EBP)

Felles mål: “to do the right things right” (Glasziou P, 2011)

Kvalitetsforbedring

[Helsebiblioteket.no](#) › [Kvalitetsforbedring](#)

Kunnskap om kvalitetsforbedring i primær- og spesialisthelsetjenesten.

[Om kvalitetsforbedring](#)

[Pasientsikkerhet](#)

[Modell for kvalitetsforbedring](#)

[Oversikt over metoder og verktøy](#)

[Brukermedvirkning](#)

[Brukererfaringer](#)

[Kunnskapsbasert praksis](#)

[Kvalitetsmåling](#)

Kvalitet og retningsendring

Fremtidens helsetjenester må fremme helse og velvære i befolkningen gjennom å mobilisere ressurser hos brukere, pårørende og helsearbeidere.

Tjenestene må ta utgangspunkt i det som er viktig for brukeren. Det skaper motivasjon og engasjement og er helsefremmende. Satsingen på «Gode pasientforløp» i norske kommuner er eksempel på en slik retningsendring.

- [Les mer om Pasientforløp](#)

Metoder og verktøy i kvalitetsforbedringssirkelen

Figuren viser Modell for kvalitetsforbedring

Å jobbe systematisk med kvalitetsforbedring er viktig. Det finnes mange metoder og verktøy for å få til forbedringer og dokumentere dette.

[Anbefalte metoder og verktøy](#)

HelseDirektoratet
Norwegian Directorate of Health

**Utviklingscenter for
sykehjem og hjemmetjenester**
AGDER (Vest)

Hvor mye erfaring har du med kvalitetsforbedring og hvem er du?

Gå til [menti.com](https://www.menti.com) og bruk koden 7122 788

KLOK

Hvordan bygge forbedringskompetanse? KLoKe studenter og LIS

Lise M. Helsingen

Førsteamanuensis og
undervisningsleder i KLoK

Institutt for helse og samfunn, UiO

UNIVERSITETET
I OSLO

KLoKe studenter

KLoK-faget etablert 2011

- Kunnskapshåndtering,
- Ledelse og
- Kvalitetsforbedring

KLoK prosjektoppgave

Siste studieår
Mikrosystem

Struktur:

- Tema/problemstilling
- Kunnskapsgrunnlag
- Dagens praksis
- Tiltak og kvalitetsindikator
- Ledelse og organisering
- Konklusjon

Tromboseprofylakse etter kolorektal kreftkirurgi ved Akershus universitetssykehus

Bør Ahus innføre 28-dagers postoperativ farmakologisk tromboseprofylakse som ny standard?

Yaser Alshawi, Michelle Khokhar, Kristoffer Larsen,
Marie Ledsaak, Maud Haugen Renaut og
Prasaji Suthan

Prosjektoppgave i KLoK

Profesjonsstudiet i Medisin

UNIVERSITETET I OSLO

Mars 2024

KRONIKK

Rette hansker under fødsel gir mindre avfall

BÆREKRAFT

Mette Kalager, Karl Arne Johannessen, Abinaya Balakumar, Eline Aurvoll Langeland, Sarvani Mahalingam, Morten Nilsen, Nazakat Safa Om forfatterne

Det er mulig å redusere 651 kg avfall og spare ca. 100 000 kroner i året ved ett sykehus dersom det brukes sterile eksplorasjonshansker i stedet for sterile kirurgiske hansker under fødsel.

Forbruk av engangsprodukter i helsesektoren medfører mye avfall. En studie viste at det ble produsert 200 kg restavfall på 36 timer bare ved tre sykehusavdelinger [\(1\)](#). Nasjonalt bruker vi årlig om lag 13 000 tonn engangshansker [\(1\)](#). Det å bruke mindre engangsmateriell og dermed redusere avfallet samt å øke bevisstheten om hvilke miljøtiltak sykehus kan gjøre, vil gi en stor miljøgevinst [\(1\)](#).

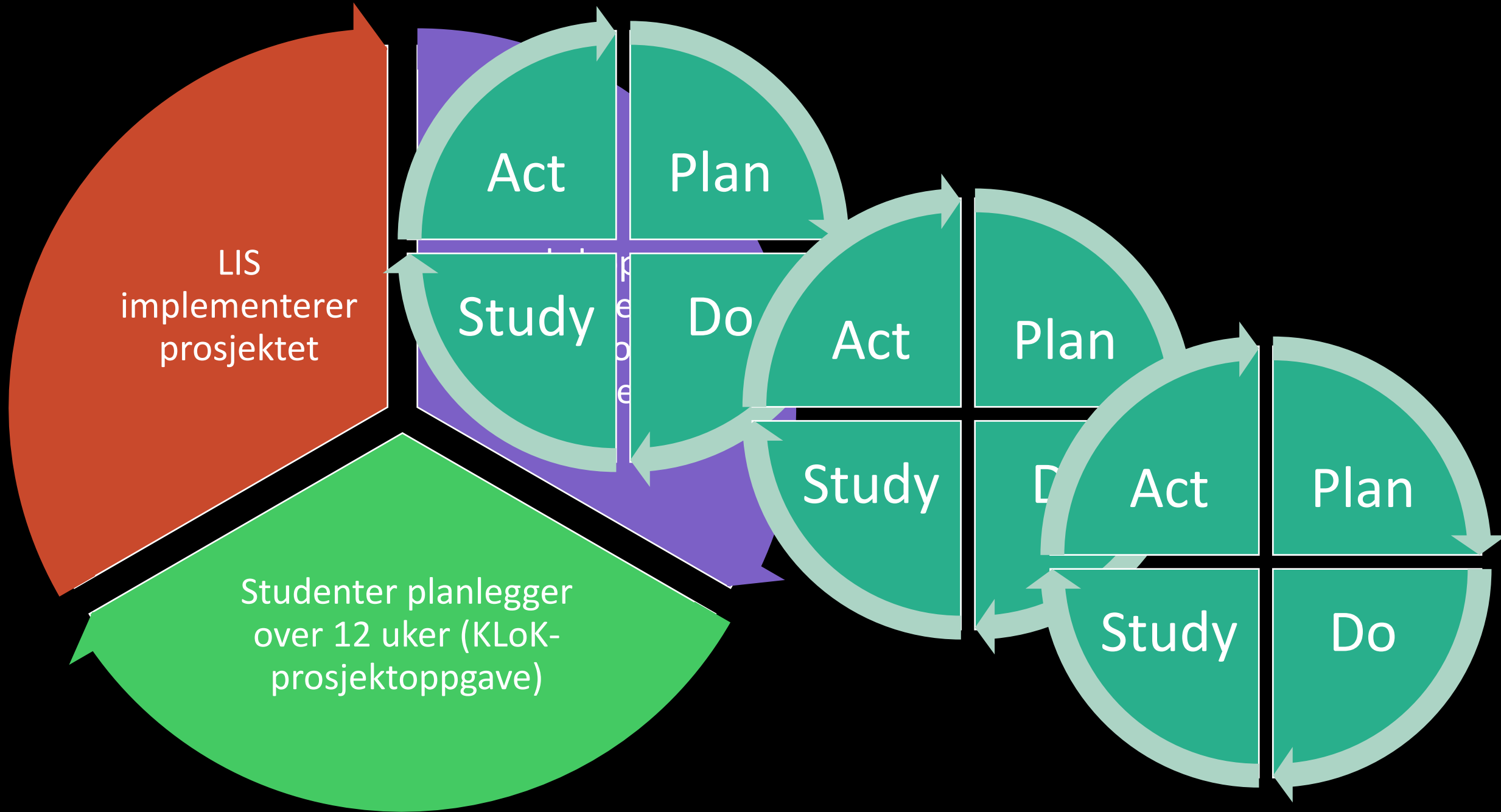
Kommer KLoK-oppgavene pasienter og brukere til gode?

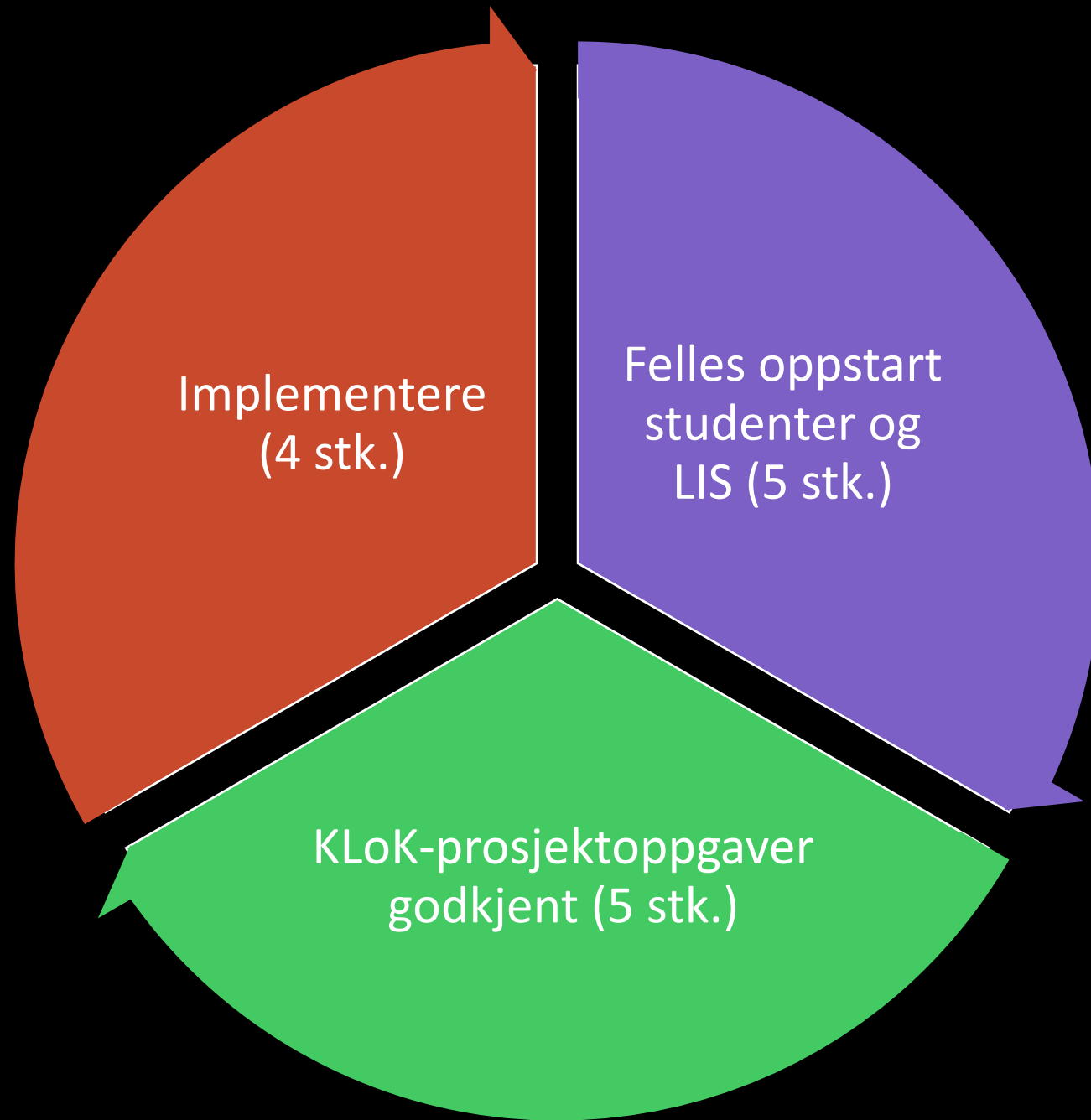
- Noen hederlige eksempler
- Indirekte(?)
- MEN – målet er å bidra med **direkte** positive effekter i helsetjenesten

KLoKe LIS

- Felles kompetansemål
  - **Læringsmål 42:**
Kunne anvende forbedringskunnskap til å forbedre klinisk praksis, pasientforløp og/eller administrative arbeidsprosesser på egen arbeidsplass.
- *Samarbeid etablert våren 2024*
  - *Vestre Viken*
  - *Ahus*
  - *OUS*
- *Vinn-vinn*
  - *Studenter og LIS dekker læringsmål*
  - *Forbedringer implementeres*

Refleksjon og diskusjon

Reflekter over prosjektet dere har fått presentert der medisinstudenter planlegger kvalitetsforbedringsprosjekter som er ønsket av helsetjenesten, og LIS-leger implementerer prosjektene.

Diskuter ved bordet:

1. Mulig å få til noe liknende på din arbeidsplass? På hvilken måte?
2. Hva er potensiell nytteverdi og hindringer?

HelseDirektoratet

Norwegian Directorate of Health

Psykiatrisk klinikk, Haukeland

Respekt – Trygghet – Kvalitet - Sammen

Hvordan bygge forbedringskompetanse?

Forbedringsreisen i Psykiatrisk klinikk

Nasjonal Pasientsikkerhetskonferanse

21.11.24

Trond B. Solholm, rådgiver

Brede Aasen, klinikkdirektør

Haukeland Universitetssykehus, Psykiatrisk klinikk

• Diagnose

F 20.8 Schizophreniform

• lidelse I NA.

Arbeidstilsynet varsler flere pålegg:

Bekymret for de ansatte på Sandviken: – Over grensen for det vi skal tåle å stå i

Sandviken endrer rutine etter drapet på Sotra

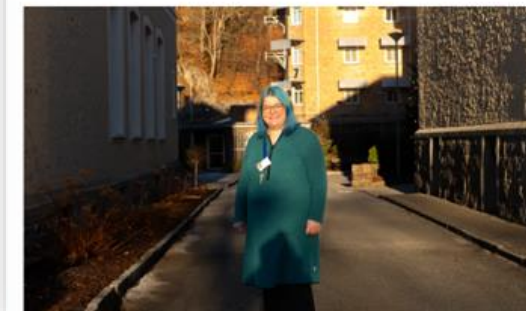
Helsetilsynet har funnet fire lovbrudd på Sandvikens akuttmottak

Ansatte skal over tid ha meldt fra om «fengselsliknende rom med isolasjonspreg». Ombyggingen er like om hjørnet, lover ledelsen.

Onde ånder dukket opp da Anne var 15. Nå skal hun bidra til forskning på egen lidelse.

Nytt forskningscenter i Bergen vil hindre at mennesker med alvorlige psykiske lidelser lever 15–20 år kortere enn folk flest.

Knusende kritikk mot Sandviken sykehus

Pasientene mine dør for tidlig

Psykiatriske pasienter lever 15 år kortere enn befolkningen ellers. Her må det radikale endringer til.

- At jeg ble utsatt for tvang, reddet livet mitt. Men da det sto på, var jeg rasende.

Da Andrea (27) ble utsatt for tvang på Sandviken, opplevde hun det som et maktovergrep. I dag har hun

Lokalt | Koronaviruset

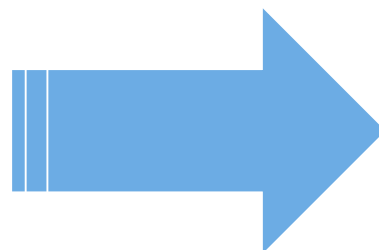
Sandviken gjør akuttmottak om til pandemimottak

56 ansatte er i karantene, men ingen pasienter har foreløpig testet positivt.

2001

2017

Styringssystemets modenhet ("*forbedringsreise*")

- Lederansvar
- Ansattes medvirkning
- Brukermedvirkning

Tilfeldig

Formalisert

Organisert

Forebyggende

Integrert

System og kompetanse er mangelfull og forbedring utføres ad-hoc og usystematisk

Styringssystem er på plass, forbedring skjer reaktivt / etter hendelser

Nødvendig struktur og ledelse, og organisasjonen bygger forbedringskompetanse

Forbedringskultur, forbedringskompetanse og risikostyring i hele organisasjonen

Proaktiv og i forkant av hendelser og har kultur for kontinuerlig forbedring

Forbedringsteam i Psykiatrisk klinikk 1.0

Divisjon Psykisk helsevern, Haukeland Universitetssjukehus

Klinikkdirektør Brede Aasen og rådgiver Psykiatrisk klinikk Trond Bergan Solholm Rådgiver FoU Monica Blanco

Forbedringskompetanse

Styringssystemets modenhet ("forbedringsreise")

Hva ønsket vi å forbedre?

Forbedringsarbeid har vært organisert i varierende grad på våre 12 sengeposter. Vi ønsket å etablere forbedringsteam i alle sengepostene med forbedringsagenter som teamleder. Disse skulle drive systematisk forbedringsarbeid etter forbedringsmetodikk i Psykiatrisk klinikk

Vi satt i gang:

6 pilotposter
6 forbedringsteam
7 forbedringsagenter i utdanning
1 overordnet forbedringsarbeid
1 veileder

September 2023

9 forbedringsagenter ferdig med utdanning
12 nye forbedringsagenter i utdanning
100% av sengepostene har etablert forbedringsteam
60 % har team med crashkurs i forbedringsarbeid
100 % av sengepostene har iverksatt forbedringsarbeid
4/19 leder er i gang med kurs i ledelse av forbedring
9 forbedringsagenter påmeldt veilederutdanning

Kontinuerlig arbeid – Hva gjør vi for å vedlikeholde forbedringskulturen

- Sikre tilstrekkelig utdanning av forbedringsagenter, veiledere og ledere
- Årlig Fyrtårnsamling for ledere, team og tillitsvalgte
- Veiledning for forbedringsagenter
- 2 årlige teamssamlinger
- Status forbedringsarbeid er fast punkt på utvidet klinikkledermøte.
- Forbedringsarbeid som tema i 30:4-samtale mellom avdelingsjef og seksjonsleder
- Årshjul: Nivå 2.1, Nivå 2.2 og 3
- Egen koordinator for forbedringsteam
- Forbedringsarbeid inn i arbeidsplan
- Ledere og teammedlemmer deltar på pasientsikkerhetskonferanser
- Klinikkdirektøren gjennomfører forbedringsvisitter i sengepostene

Mål

Innen oktober 2023 har alle 12 sengeposter i Psykiatrisk klinikk:

Etablert forbedringsteam

Teamleder som er ferdig utdannet eller i gang med utdanning som forbedringsagent

Igangsett forbedringsarbeid etter forbedringsmetodikk

Delmål

Ledelsesforankring

Struktur og ressurser

Motivasjon

Kompetanse og ferdigheter

Tiltak og forbedringsideer

- Krasjkurs i Ledelse av forbedring, ledere, tillitsvalgt og brukerrepresentanter
- Jevnlige møter mellom stab, seksjonsledere og forbedringsagenter. Evaluering og framdrift
- Forbedring og framdrift fast punkt på utvidet klinikkledermøte
- Lage EK retningslinje
- Temaside forbedringsarbeid for hele klinikken og for forbedringsteam
- Risiko- og forbedringstavler vurderes innført på alle sengeposter
- Stabsressurs deltar på personalmøter i sengepostene
- Kick off samlinger for nye forbedringsteam og forbedringsarbeid
- Undervise/informere/motivere på forvaktsmøter. Alltid på møte for nye Lis hver ½ år
- Høst 2023 50% av teamledere starter på forbedringsutdanning
- Veiledning av forbedringsagenter mellom alle Helse Vest samlinger
- Min. 20% av lederne deltar på Helsevestkurs «Ledelse av organisasjoner i forbedring»
- Alle medarbeidere får tildelt e-læringskurs i forbedringsarbeid
- Forbedringsagenter deltar på Veilederutdanning i Helse Vest.

VI ER GOD MED TOPPEN, MEN HVA MED KROPPEN?

Implementering av Tidlig oppdagelse og rask respons av forverret somatisk tilstand (ABCDE,NEWS2,ISBAR) i Psykiatrisk klinikk

Pasientene mine dør for tidlig

Psykiatriske pasienter lever 15 år kortere enn befolkningen ellers. Her må det radikale endringer til.

Forankring i ledelse og skape engasjement

Kompetanseheving

- E-læringskurs
- EK-rutine
- Internundervisning
- Ferdighetstrening

Lokale tilpasninger skreddersydd for avdeling og pasient

Trygge pleiere
Trygge pasienter

1. April 2022

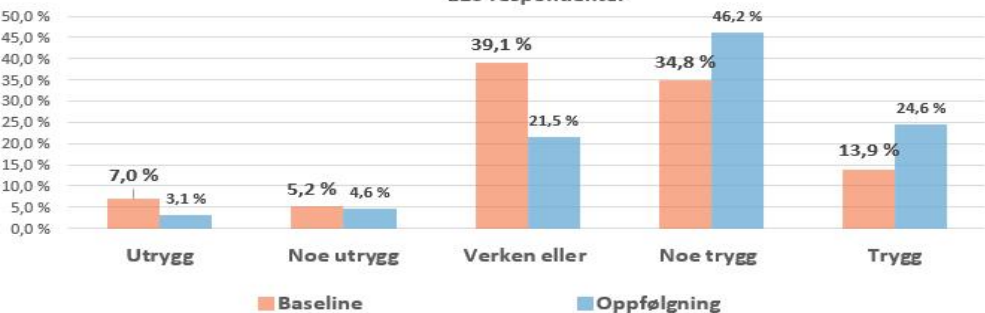
Lommekort spesialtilpasset til Psykiatrisk klinikk

Kick-off!

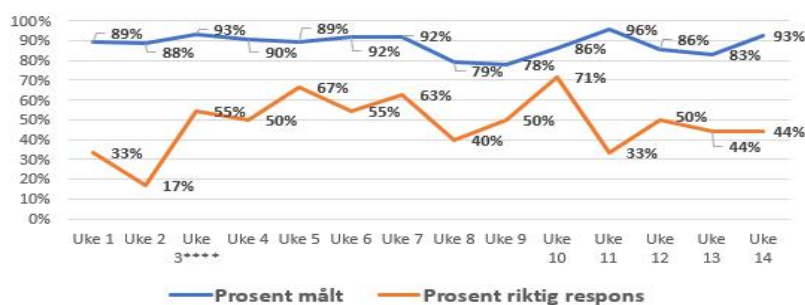
Målinger følges opp og suksess feires

1. April 2023

Spørreskjema: Opplevd trygghet på overvåking av somatisk forverring 115 respondenter

Gjennomførte NEWS2-målinger

Nøkkeltall

- 500+ kompetanseplaner tildelt
- 1000+ Utførte NEWS2 målinger
- 200+ Spørreundersøkelser gjennomført

Mer informasjon her

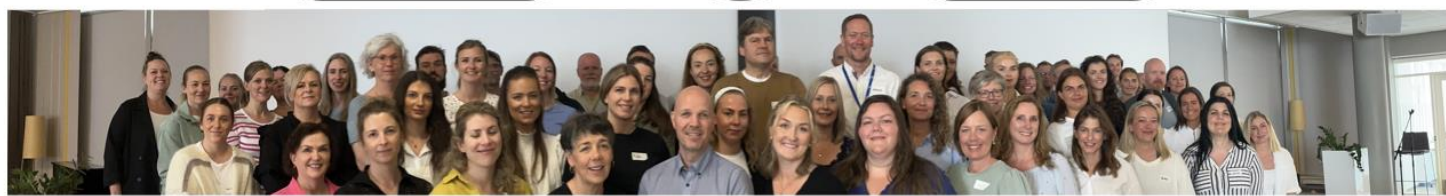
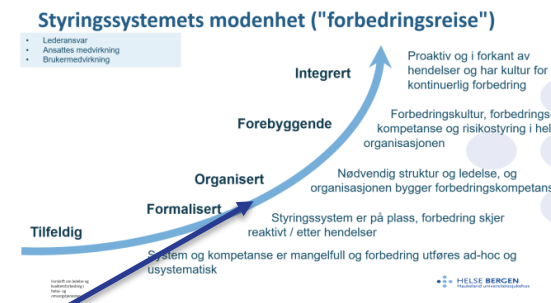
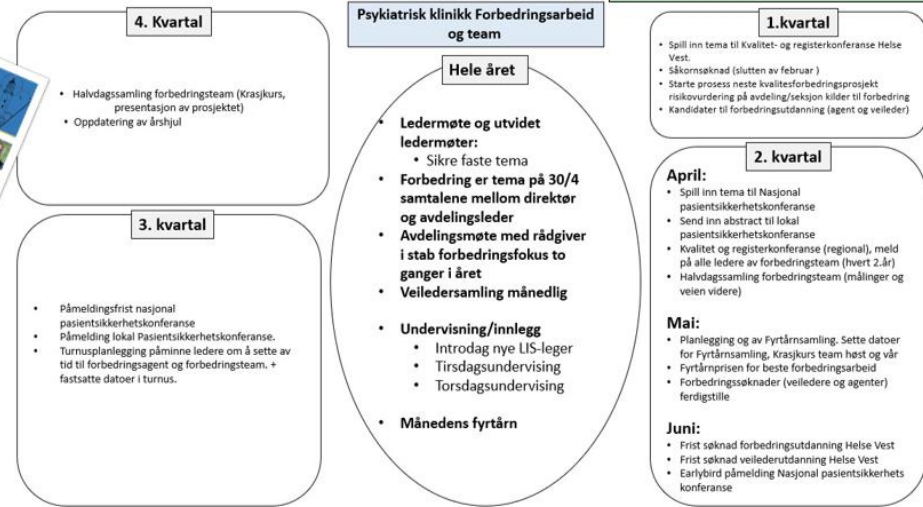

Forbedringsteam i Psykiatrisk klinikk 2.0

Divisjon Psykisk helsevern, Haukeland Universitetssjukehus

Klinikkdirektør Brede Aasen, rådgiver Psykiatrisk klinikk Trond Bergan Solholm

Medvirkning

Forbedringsteam i Psykiatrisk klinikk 3.0

Divisjon Psykisk helsevern, Haukeland Universitetssjukehus

Klinikkdirektør Brede Aasen, rådgiver Psykiatrisk klinikk Trond Bergan Solholm

Eierskap

Psykiatrisk klinikk har

- 34 forbedringsagenter ferdig med utdanning
- 11 nye forbedringsagenter i utdanning
- 100% av sengepostene har etablert forbedringsteam
- 100% av sengepostene har iverksatt forbedringsarbeid
- 7/19 leder har kompetanse i ledelse av forbedring
- 11 forbedringsagenter gjennomført veilederutdanning

Mål 2025

Selvstendige tverrfaglige forbedringsteam med egendefinerte utfordringsområder som øker pasientsikkerheten i alle seksjoner i Psykiatrisk klinikk

Fokusområder 2025

- Forbedringsområder valgt med tverrfaglig forankring i seksjonen
- Tydelig ledelsesforankring på alle nivå
- Lederopplæring i forbedringsmetodikk
- Fokus på måltall som viser utvikling i alle forbedringsprosjekter
- Øke forbedringskompetansen hos alle medarbeidere
- Alle ansatte får eierskap til forbedringsreisen

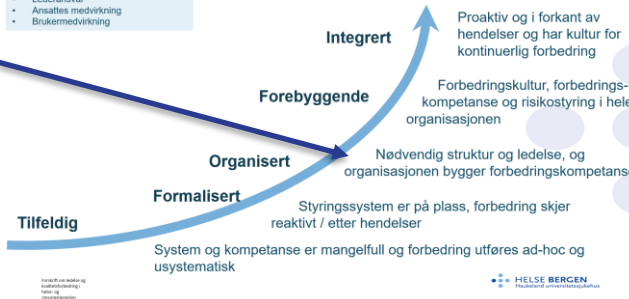

Forbedringsreise

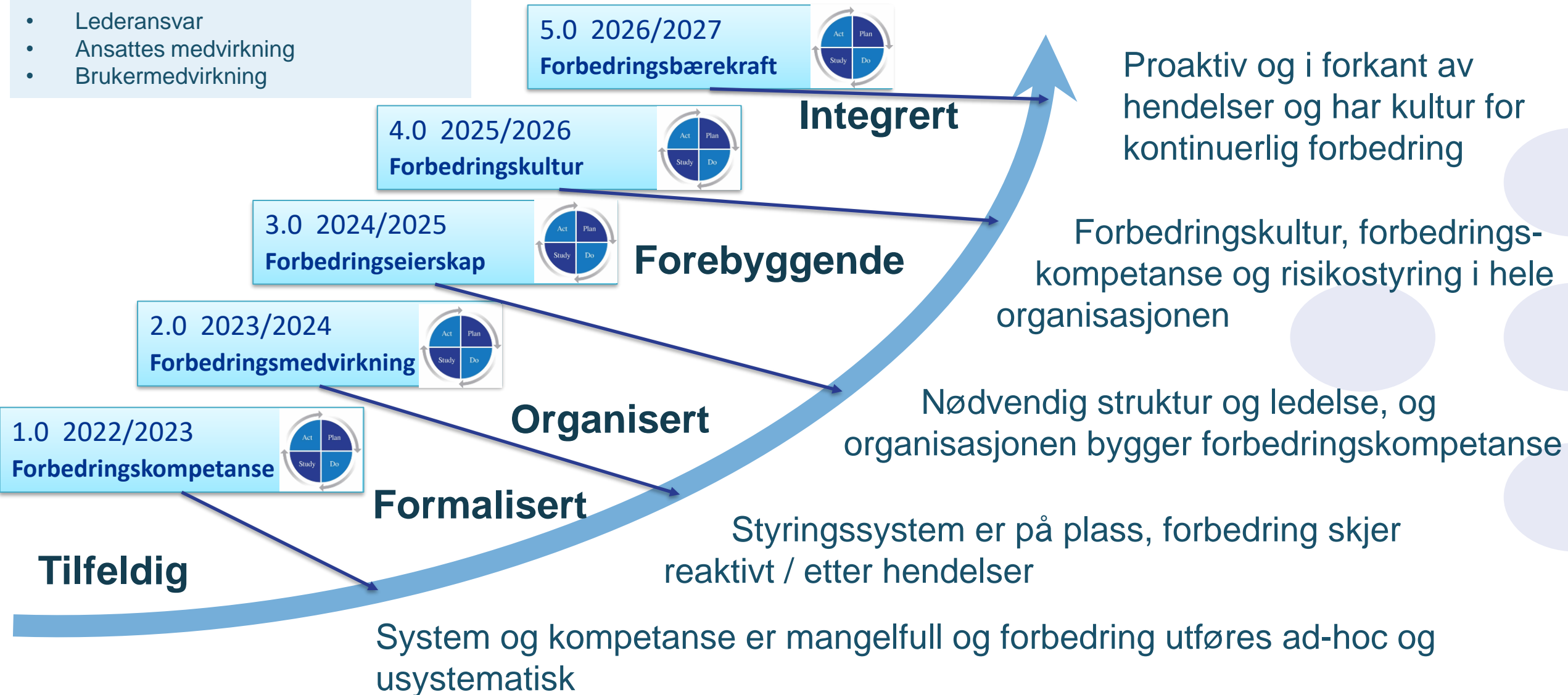
Styringssystemets modenhet ("forbedringsreise")

- Lederansvar
- Ansattes medvirkning
- Brukermedvirkning

Styringsystemets modenhet ("*forbedringsreise*")

- Lederansvar
- Ansattes medvirkning
- Brukermedvirkning

• Diagnose
F 20.8 Schizofreniform
• lidelse INA.

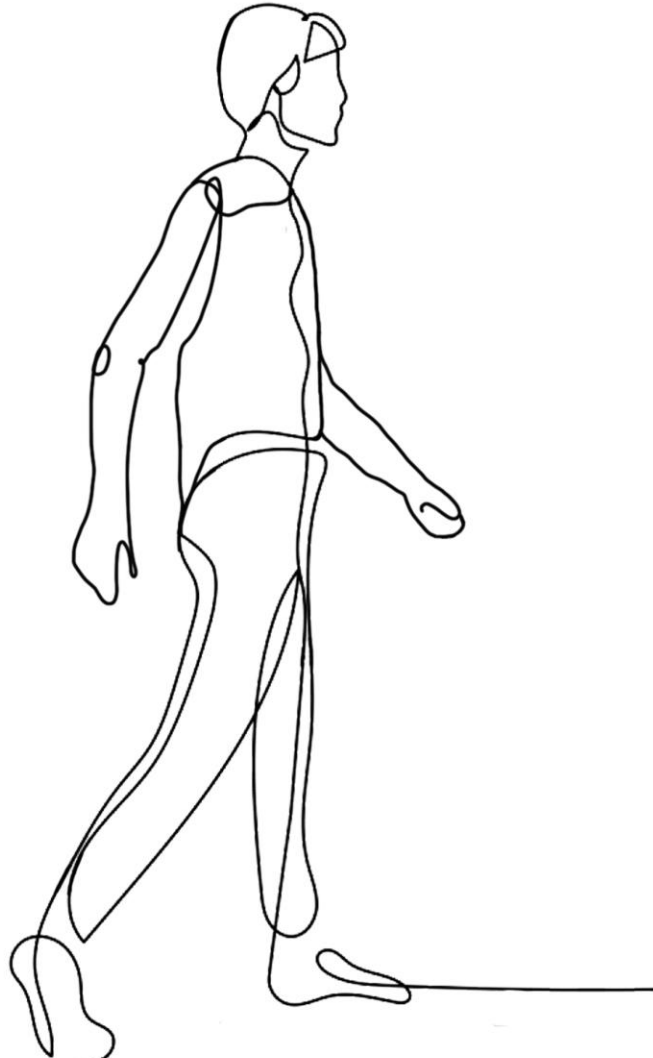

“ Alle i Psykiatrisk klinikk har to jobber når vi kommer på arbeid;

1. gjøre jobben
2. gjøre den bedre

Dette er essensen i kvalitetsforbedringsarbeidet.

Inspirert av Paul Batalden
Professor Emeritus Dartmouth Institute

Walk the talk

USHT Agder (vest)

Utvikling gjennom kunnskap

**Utviklingscenter for
sykehjem og hjemmetjenester**

AGDER (Vest)

Følg oss på sosiale medier

SCAN MEG!

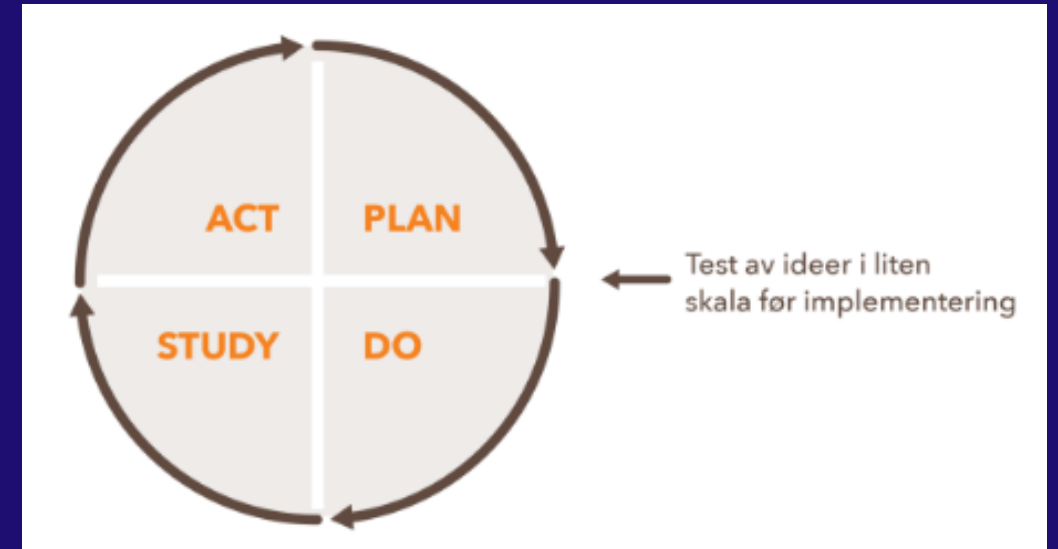
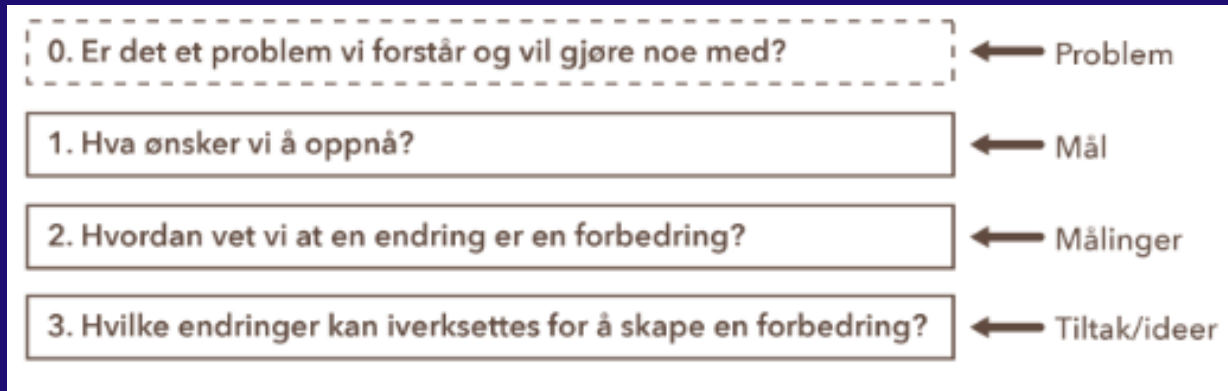
www.utviklingscenter.no

Foto: USHT Agder vest

Podkast: U-sagt

Opplæring i forbedring

[I trygge hender 24-7](#)

Ressurser

- Nettsiden til Helsedirektoratet
- Forbedringsspillet
- Forbedringsguiden
- Nettverk for USHT og helseforetakene som driver med utdanning av agenter og veiledere

Foto: Shutterstock,
Powerpoint

Foto: Getty images

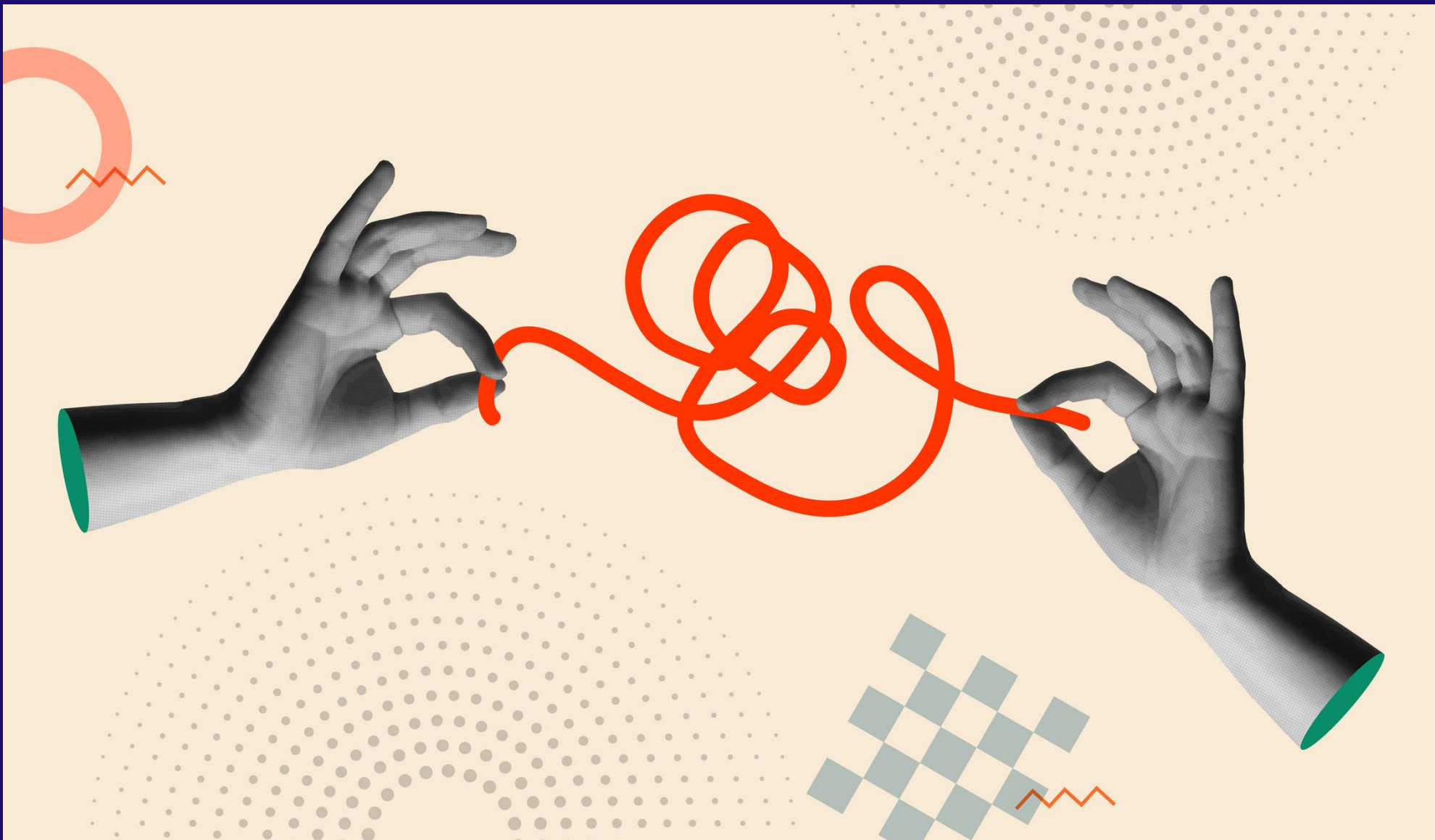

Foto: Getty images

Forbedringsagentopplæring

Foto: USHT Agder vest

[I trygge hender 24-7](#)

Hva skal til for at du kan ta initiativ til opplæring om forbedring på din arbeidsplass?

Hvem må med?

Hvordan organisere det?